

NOVELA AUTORSKÉHO ZÁKONA: ČO SI VYDAVATELIA OBJEDNALI A ČO VYDAVATELIA DOSTALI

JUDr. Zuzana Adamová, PhD.¹

Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta
zuzana.adamova@gmail.com

<https://doi.org/10.33542/KDS22-0098-1-40>

Abstrakt

Článok sa zaoberá problematikou nového práva vydavateľov k tlačovým publikáciam pri online používaní, pričom primárne porovnáva prvotné návrhy s finálnym znením smernice 2019/790 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu (tzv. DSM smernica). Zameriava sa pritom aj na okolnosti prijímania úpravy, na analýzu kompromisných znení, následne vyhodnocuje konečný výsledok a konfrontuje ho s pôvodnými očakávaniami vydavateľov. V článku sa venuje pozornosť aj zmenám v oblasti vysporiadania práv v praxi najväčších digitálnych platforiem. Problematika je potom posudzovaná s ohľadom na transpozíciu článku 15 DSM smernice o práve vydavateľov tlačných publikácií pri online používaní do slovenského Autorského zákona, ktorý nadobudol účinnosť 25. marca 2022.

Abstract

This Article deals with the issue of the new right of publishers to press publications concerning online uses, primarily comparing the initial proposals with the final version of Directive 2019/790 on copyright and copyright-related rights in the digital single market (the so-called DSM Directive). It also focuses on the circumstances of the adoption of the regulation, on the analysis of compromise texts, then evaluates the final result and confronts it with the original expectations of the publishers. The article also pays attention to changes in the area of rights settlement in the practice of the biggest digital platforms. The issue is then assessed with regard to the transposition of Article 15 of the DSM Directive on the right of publishers of press publications concerning online uses into the Slovak Copyright Act, which entered into force on 25 March 2022.

Kľúčové slová: digitálny jednotný trh, autorské právo, smernica, transpozícia, vydavateľ, tlačové publikácie, digitálne platformy, online používanie

Key words: digital single market, copyright, directive, transposition, publisher, press publications, digital platforms, online use

Úvod

Poznáte tie MEME – „čo si objednáš z Aliexpress a čo dostaneš z Aliexpress“, ktoré vtipne poukazujú na rozdiely v našich očakávaniach voči reálnemu výsledku? A presne to najlepšie demonštruje veľké očakávania vydavateľov periodickej tlače bojujúcim proti sociálnym sieťam, vyhľadávateľom a iným digitálnym platformám o svoj podiel na zhodnocovaní ich obsahu.

Tieto boje začali už dávno predtým, ako boli v roku 2019 po pomerne náročných rokovaniach a výmenách názorov prijaté dve smernice spadajúce do agendy digitálneho

¹ Tento článok vznikol v rámci realizácie projektu APVV-20-0171 Konkurencia nárokov z deliktov a kvázi-deliktov v mimozmluvných vzťahoch a na pomedzí zmluvného a vecného práva.

jednotného trhu – smernica o online vysielaní a retransmisii² a smernica o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu, ktorá je predmetom nášho záujmu pre účely tohto článku.³ Už v čase jej prijímania sa pozornosť upriamila najmä na dva jej kontroverzné články, a to článok 15 (pôvodne 11) a článok 17 (pôvodne 13). Druhý menovaný článok smernice sa týka problematiky online platforiem a zodpovednosti za zdieľanie obsahu online, ktorá je dnes v centre pozornosti najmä z dôvodu radikálnej zmeny autorskoprávnej úpravy, ktorú zavádza, neskoro predstaveného usmernenia Komisie,⁴ z dôvodu nedávno rozhodnutej poľskej žaloby o neplatnosť článku 17 ods. 4 písm. b) a c) *in fine*,⁵ množstva alternatív, ako túto úpravu transponovať,⁶ v konečnom dôsledku totálnej absencii harmonizácie v tejto oblasti, ale najmä množstva otáznikov, ktoré táto úprava prináša.

V tomto článku sa však budeme venovať druhému z menovaných článkov, a to článku 15 DSM smernice, ktorý upravuje nové výlučné právo vydavateľov. Toto nové právo, priznané vydavateľom periodickej tlače, sú v zmysle smernice povinní vysporiadať poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti⁷ používajúci periodické publikácie. Pôvodne sa

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/789 zo 17. apríla 2019, ktorou sa stanovujú pravidlá výkonu autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom uplatniteľné na niektoré online vysielania vysielateľov a retransmisie televíznych a rozhlasových programov a ktorou sa mení smernica Rady 93/83/EHS (Ú. v. L 130/82).

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/790 zo 17. apríla 2019 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu a o zmene smerníc 96/9/ES a 2001/29/ES (Ú. v. L 130). (ďalej len „DSM smernica“).

⁴ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade. Usmernenia k článku 17 smernice (EÚ) 2019/790 o autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu. 4. júna 2021. COM(2021) 288 final.

⁵ Rozsudok Súdneho dvora z 26. apríla 2022 vo veci C-401/19 Poľská republika proti Európskemu parlamentu a Rade Európskej únie.

⁶ HUSOVEC, M. - QUINTAIS, J. P. How to License Article 17? Exploring the Implementation Options for the New EU Rules on Content-Sharing Platforms. GRUR International, 2021, č. 4 (pripravované). [online] SSRN 11. február 2021. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3463011 (cit. 26.5.2022). NORDEMANN, J. B. – WAIBLINGER, J. Art. 17 DSMCD: a class of its own? How to implement Art. 17 into the existing national copyright acts, including a comment on the recent German Discussion Draft – Part 1. Kluwer Copyright Blog, 16. júl 2020 [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/07/16/art-17-dsmcd-a-class-of-its-own-how-to-implement-art-17-into-the-existing-national-copyright-acts-including-a-comment-on-the-recent-german-discussion-draft-part-1/> (cit. 26.5.2022). NORDEMANN, J. B. – WAIBLINGER, J. Art. 17 DSMCD: a class of its own? How to implement Art. 17 into the existing national copyright acts, including a comment on the recent German Discussion Draft – Part 2. Kluwer Copyright Blog, 17. júl 2020 [online] http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/07/17/art-17-dsmcd-a-class-of-its-own-how-to-implement-art-17-into-the-existing-national-copyright-acts-including-a-comment-on-the-recent-german-discussion-draft-part-2/?doing_wp_cron=1597144877.2035028934478759765625 (cit. 26.5.2022). HUSOVEC, M. - QUINTAIS, J. P. Article 17 of the Copyright Directive: Why the German implementation proposal is compatible with EU law – Part 1. 26. august 2020 [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/08/26/article-17-of-the-copyright-directive-why-the-german-implementation-proposal-is-compatible-with-eu-law-part-1/> (cit. 26.5.2022). HUSOVEC, M. - QUINTAIS, J. P. Article 17 of the Copyright Directive: Why the German implementation proposal is compatible with EU law – Part 2. 28. august 2020 [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/08/28/article-17-of-the-copyright-directive-why-the-german-implementation-proposal-is-compatible-with-eu-law-part-2/> (cit. 26.5.2022).

⁷ Ide o službu, ktorá sa bežne poskytuje za odmenu, na diaľku, elektronickým spôsobom a na základe individuálnej žiadosti príjemcu služby – vid' článok 1 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1535 z 9. septembra 2015, ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických predpisov a pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti (kodifikované znenie) (Ú. v. L 241) v spojení s článkom 1 ods. 2 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. júna 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (smernica o elektronickom obchode) (Ú. v. L 178). K vymedzeniu jednotlivých typov poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti pozri recitál 18 smernice o elektronickom obchode a súvisiacu judikatúru Súdneho dvora EÚ.

s týmto právom spájalo označenie „link tax“, voľne preložené ako daň za linky (hypertextové odkazy), dnes – ako bude uvedené nižšie – už tento prívlastok neplatí.

Predmetom tohto článku bude vyhodnotenie viacerých aspektov súvisiacich s novou právnou úpravou. V úvode si pripomenieme okolnosti vzniku novej právnej úpravy, očakávania a hlavné dôvody, ktoré viedli k prijatiu tejto smernice („čo si vydavatelia objednali“). Následne zhodnotíme finálne znenie smernice s ohľadom na naplnenie pôvodných očakávaní („čo vydavatelia dostali“). Zameriame sa pritom aj na otázky spojené s transpozíciou tejto úpravy do slovenského Autorského zákona,⁸ ktorého ostatná novela nadobudla účinnosť 25. marca 2022.⁹ Ako bude uvedené aj v záveroch tohto článku, vnímame zásadný rozpor medzi pôvodnými plánmi a očakávaniami vydavateľov a konečnou právnou úpravou. Tá je diametrálne odlišná od pôvodných plánov a jej význam je viac než diskutabilný. Z pohľadu vydavateľov je veľké množstvo dôvodov, prečo byť nespokojný. Z akademického pohľadu však možno konštatovať, že i keď sa najväčšie problémy podarilo odstrániť, pachuť nesprávnej investovanej a nasmerovanej energie a výsledok v podobe nekvalitnej právnej úpravy zostáva.

1. Čo si vydavatelia objednali

Zrejme nikto nevie určiť presný čas, kedy sa začala problematika nového práva vydavateľov riešiť, ale všeobecne možno konštatovať, že ide o výsledok dlhodobého napätia medzi spravodajskými médiami na jednej strane a digitálnymi platformami na druhej strane. Veľmi zjednodušene možno konštatovať, že vydavatelia periodickej tlače boli už dlho nespokojní so stavom, kedy digitálne platformy „nejakou formou využívali“ ich obsah a vydavatelia nevedeli nájsť spôsob, ako na tomto využití finančne participovať. Slovné spojenie sme zámerne dali do úvodzoviek, aby sme zdôraznili formu tohto využívania, ktorej sa tiež budeme nižšie venovať.

V prípade sociálnych sietí ide napríklad o náhľady na články, ktoré užívateľ sociálnej siete umiestni na svoju „stenu“. Tento užívateľ zadá na stránku len link (hypertextový odkaz), ostatným užívateľom sociálnej siete sa však v takom prípade zobrazí nadpis článku, niekedy náhľad na obrázok alebo fotku a niekedy aj časť článku, tzv. perex (úvodné riadky k článku, ktoré sú často graficky odlišné oproti ostatnému textu) alebo snippet (vzorka alebo ukážka). Obdobná situácia je aj v prípade vyhľadávačov, kedy sa určitá ukážka v podobe obrázku alebo textu zobrazí po tom, ako užívateľ zadá do vyhľadávača kľúčové slová. Nemožno však nespomenúť určité technické rozdiely. Kým pri sociálnych sieťach užívateľ často len umiestňuje link, pri vyhľadávačoch môže dochádzať aj k vyhotovovaniu rozmnoženín. Linkami sa pritom opakovane zaoberal Súdny dvor EÚ a v rámci tohto článku nie je priestor na komplexnejšie predstavenie tejto problematiky. Základ však tvorí rozhodnutie vo veci Svensson,¹⁰ v zmysle ktorého nejde o použitie autorských diel, ak sú na internetovej stránke poskytnuté hypertextové odkazy na diela, ktoré sú voľne dostupné na inej internetovej stránke. Pokiaľ bol totiž predmet ochrany oprávnené sprístupnený online bez obmedzujúcich opatrení, poskytnutie hypertextového odkazu nepredstavuje sprístupnenie obsahu „novej verejnosti“ (verejnosť v takom prípade predstavujú všetci užívatelia internetu). Ak by však poskytnutý odkaz umožňoval obísť obmedzujúce opatrenia (napr. platobnú bránu, technológiu obmedzujúcu prístup a pod.), išlo by o šírenie novej verejnosti, a teda o použitie v autorskoprávnom význame.

⁸ Zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov (ďalej aj „AZ“ alebo „Autorský zákon“).

⁹ Zákon č. 71/2022 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších predpisov.

¹⁰ Rozsudok Súdneho dvora z 13. februára 2014 vo veci C-466/12 Nils Svensson a i. proti Retriever Sverige AB.

Hlavný argument vydavateľov znie, že sociálne siete, vyhľadávače a iné digitálne platformy participujú na ich obsahu, ale nič za to neplatia a ani ich k takému plateniu platná právna úprava nezaväzuje. Ľudia si často prečítajú len nadpis alebo perex, alebo si pozrú náhľad obrázku či fotky (thumbnail), ale ak si odkaz neotvorí, negenerujú sa žiadne príjmy z reklamy, čo treba zmeniť.

Protiargument digitálnych platforiem je, že oni vlastne vydavateľom pomáhajú, pretože bez nich by sa väčšina ľudí k zdroju vôbec nedostala a že ak si užívateľ neotvorí článok, lebo sa uspokojí len s nadpisom alebo perexom, tak to nie je problém digitálnej platformy, ale skôr ukážka našej spoločnosti a úrovne novinárskej práce.

Takéto a obdobné argumenty potom zaznievali opakovane počas celého procesu rokovania ohľadne DSM smernice, pričom víťazom tejto debaty boli vydavatelia. V roku 2016 bol verejnosti predstavený návrh smernice,¹¹ ktorej jedným zo sledovaných cieľov bolo dať vydavateľom nové právo na online použitie periodickej tlače,¹² ktoré by digitálne platformy prinútilo práva vydavateľov vysporiadať a za použitie obsahu zaplatiť.

Toto právo má dopĺňať systém autorskoprávnej a databázovej ochrany, ktorý funguje už v súčasnosti, avšak od nového práva sa značne líši. Predpokladom na vznik autorskoprávnej ochrany je existencia autorského diela, ktorého základným predpokladom je originalita.¹³ To sa vzťahuje na všetky autorské diela vrátane novinových článkov a iných žurnalistických žánrov.¹⁴ Dokonca v prípade fotografií a tiež v prípade novín a časopisov, ktoré sú chránené ako tvorivá databáza namiesto originality postačí, že je dielo pôvodné.¹⁵ Vo vzťahu k databáze chránenej osobitným právom (sui generis databáza) je zase chránený výsledok podstatného kvalitatívneho alebo kvantitatívneho vkladu, pričom chránený je obsah databázy bez ohľadu na to, či ide o autorské diela alebo nie. V oboch menovaných prípadoch je potrebné na použitie získať súhlas vydavateľa alebo iného nositeľa práv, ktorý vykonáva práva k jednotlivým dielam alebo inému obsahu chránenému už aj v súčasnosti slovenským ako aj európskym autorským právom. Týmto teda vzniká tretie, doplňujúce právo, ktoré je priznané priamo vydavateľom, ktorí nemusia vždy za každých okolností vykonávať práva k druhým dvom menovaným právam.

Plán bol, aby sa ochrana vzťahovala na „čokoľvek“ v periodickej tlači bez ohľadu na to, či sú splnené kritéria originality, pôvodnosti alebo podstatného vkladu. Hodnotové východiská boli zakotvené aj v recitáloch návrhu smernice (2016). Podľa nich, vydavatelia tlačových publikácií pri prechode z tlačených na digitálne publikácie čelia problémom, pokiaľ ide o udeľovanie licencií na online používanie ich publikácií a návratnosť investícií. V situácii, keď vydavatelia tlačových publikácií nie sú uznaní za držiteľov práv, je udeľovanie licencií a presadzovanie práv v digitálnom prostredí často zložitá a neefektívna [rec. 31 návrhu smernice (2016)]. Na úrovni Únie preto treba stanoviť zosúladenú právnu ochranu tlačových publikácií, pokiaľ ide o digitálne použitia [rec. 32 návrhu smernice (2016)].

¹¹ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu. 14.9.2016. COM/2016/0593 final - 2016/0280 (COD) [ďalej len návrh smernice (2016)].

¹² Definícia periodickej tlače bola upravená v článku 2 bod 4 návrhu smernice (2016). V zmysle recitálu 33 návrhu smernice (2016) sa ochrana pre periodickú tlač v zmysle smernice nemala vzťahovať pre periodické publikácie vydané na „vedecké a akademické účely, ako sú vedecké časopisy“. Dôvodom tejto odlišnej regulácie je, že periodická tlač, ktorej účelom je informovať širokú verejnosť a ktorá sa opakovane a pravidelne vylepšuje (updated) sa odlišuje od akademického alebo vedeckého vydávania.

¹³ Platná slovenská právna úprava dokonca pracuje s pojmom jedinečnosť diela. Cf. § 3 ods. 1 AZ. K tomu bližšie ADAMOVÁ, Z. – HAZUCHA, B. Autorský zákon. Komentár. C. H. Beck, 2018, s. 32 – 34.

¹⁴ Vylúčené sú však v zmysle § 5 písm. f) AZ denné správy, t. j. informácie o udalostiach alebo skutočnostiach, pričom za dennú správu sa nepovažuje dielo, ktoré o dennej správe informuje alebo v ktorom je denná správa zahrnutá.

¹⁵ Ustanovenie § 3 ods. 5 a § 131 AZ.

V dôsledku toho sa navrhlo, aby členské štáty EÚ zabezpečili vydavateľom tlačových publikácií právo na vyhotovenie rozmnoženín a právo na sprístupňovanie verejnosti v zmysle smernice 2001/29/ES (tzv. InfoSoc smernice)¹⁶ osobitne na digitálne používanie ich tlačových publikácií.

Krátko po predstavení tohto konceptu sa začali ešte intenzívnejšie ozývať digitálne platformy, ktoré upozorňovali na riziká plánovaných zmien, voči ktorým sa zaiste chcú brániť technickými prostriedkami. Poukázali na to, že v dôsledku obdobnej úpravy v Nemecku došlo k deformácii trhu, keď Google získal licenciu zdarma, a v Španielsku zase k zlyhaniu trhu, keď došlo k zániku služby Google News.¹⁷ Argumentovali, že vydavatelia v konečnom dôsledku profitujú zo služieb vystavenia ich obsahu, keďže platformy agregujúce novinové články a iný obsah čitateľov priťahujú, a preto zohrávajú významnú úlohu, ktorá môže byť takto potlačená.

Aby sme vedeli vyhodnotiť, kde je pravda, mali by sme nahliadnuť do nejakej objektívne spracovanej štúdie na túto tému. Poslankyňa Európskeho parlamentu, Julia Reda, poukázala na to, že Európska komisia zadala vlastnému Spoločnému výskumnému pracovisku (Joint Research Centre / JRC) vypracovanie štúdie na tému Agregátory online správ a súvisiace práva pre vydavateľov tlače. Avšak, zverejnenie štúdie bolo naplánované na november 2016, t. j. nie vopred - pred prípravou legislatívneho textu, ale až dva mesiace po jeho zverejnení. V októbri JRC požiadala Komisiu o pripomienky k štúdii, avšak prvé komentáre boli predložené až v júni 2017. JRC bola navyše požadovaná, aby sa zdržala publikovania štúdie.¹⁸ Odhliadnuc od načasovania štúdie a podivných okolností ohľadne jej (ne)zverejňovania, však štúdia nielenže spochybnila význam navrhovaného modelu, ale naopak poukázala na význam agregátorov s ohľadom na zvyšovanie návštevnosti na stránky novín, ako aj väčšie príjmy z reklamy.

Summa summarum, predmetom posúdenia je realizácia právnej úpravy, pri ktorej vlastne neexistuje objektívna dopadová ani iná odborná štúdia, ktorá by potvrdzovala predpoklad, že problém, ktorý popisujú vydavatelia sa dá efektívne vyriešiť spôsobom, ako to navrhujú európske inštitúcie.¹⁹ Navyše, praktická skúsenosť z iných štátov EÚ je negatívna (zlyhanie a deformácia trhu), dokonca sa postavenie vydavateľov (minimálne dočasne) zhoršilo. V ďalšom texte sa preto zameriame na vyhodnotenie finálnej právnej úpravy a najaktuálnejší vývoj v tejto oblasti.

2. Čo vydavatelia dostali

¹⁶ Smernica 2001/29/ES Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. L 167).

¹⁷ Napr. BBC [online] <https://www.bbc.com/news/business-30426496>. Treba však uviesť, že po zmene právnej úpravy sa Google News do Španielska vrátil, pozri CLEMARES, F., Google News to return to Spain. 3. november 2021 [online] <https://blog.google/around-the-globe/google-europe/google-news-in-spain/> (cit. 26.5.2022).

¹⁸ REDA, J., Commission to scientists: Stop ruining our copyright plans with your facts and your research! [online] <https://juliareda.eu/2017/12/jrc-paper-copyright/> (cit. 26.5.2022). IGEL - Initiative Against an Ancillary Copyright. EU Commission tried to hide a study that debunks the publisher's right as ineffective. 3. január 2018 <http://ancillarycopyright.eu/news/2018-01-03/eu-commission-tried-hide-study-debunks-publishers-right-ineffective> (cit. 26.5.2022).

¹⁹ FROSIO G. F. Reforming Intermediary Liability in the Platform Economy: A European Digital Single Market Strategy. 6. február 2017. 112 Northwestern University Law Review 19, 2017, s. 29. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2912272 (cit. 26.5.2022). Navyše, akademické štúdie už v roku 2016 upozorňovali na negatívna plánu posilniť postavenie vydavateľov. Pozri KRETSCHMER, M., DUSOLLIER, S., GEIGER, CH., HUGENHOLTZ, P.B. The European Commission's public consultation on the role of publishers in the copyright value chain: A response by the European Copyright Society. European Intellectual Property Review (E.I.P.R.), 2016, Vol. 38/10, s. 591 – 595. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2801595 (cit. 26.5.2022).

Nové právo vydavateľov bolo prijaté v rámci DSM smernice v apríli 2019 a úprava mala byť transponovaná vo všetkých členských štátoch EÚ do 7. júna 2021 (čo však mnohé členské štáty EÚ nestihli).²⁰ V tejto časti článku sa pozrieme na to, „čo vydavatelia dostali“, a teda ako sa prijatá verzia smernice líšila od pôvodných plánov prezentovaných v návrhu smernice (2016).

Samotnému vymedzeniu tlačových publikácií sa nebudeme venovať do hĺbky, ale odkazujeme na iné zdroje.²¹ Len krátko spomenieme, že pojem tlačovej publikácie zahŕňa len novinárske publikácie vydávané poskytovateľom služby, a to periodicky alebo pravidelne aktualizované na akomkoľvek nosiči, na účely informovania alebo zábavy. K takýmto publikáciám by mali patriť napríklad denníky, týždenníky a mesačníky všeobecného alebo osobitného záujmu a spravodajské webové stránky. Periodické publikácie, ktoré sa uverejňujú na vedecké alebo akademické účely, ako sú vedecké časopisy, by nemali požívať ochranu priznanú tlačovým publikáciám podľa tejto smernice.

Smernica sleduje cieľ, aby boli poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti povinní získať súhlas na použitie tituliek, úvodných fotiek a ich náhľadov (thumbnails), náhľadov, vizuálnych záložiek (pin) a rozličných krátkych zhrnutí. Vo vzťahu k spôsobu použitia používa smernica široký pojem „online používanie“. Avšak v prvom návrhu smernice (2016) sa objavil ešte širší pojem „digitálne použitie“, čo by zahŕňalo aj akékoľvek iné použitie obsahu v digitálnej forme (napr. na USB kľúči). Súhlasíme však, že cieľom tejto úpravy je najmä vytvorenie mechanizmu, ktorý má vydavateľom zabezpečiť možnosť participácie na profíte, ktorý majú poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti najmä vo vzťahu k vyhľadávateľom a obsahu generovanému používateľmi na online platformách, a preto je pre tieto účely pojem „online“ vhodnejší.

Vydavatelia tlačových publikácií majú potom výlučné právo rozhodovať o použití svojich publikácií dvomi spôsobmi, a to vyhotovením rozmnoženiny a sprístupňovania verejnosti, v oboch prípadoch v kontexte spomínaného online použitia. Ide o dve základné práva zakotvené v európskom práve v článku 2 a v článku 3 ods. 2 smernice 2001/29/ES, na ktoré aj samotná DSM smernice odkazuje.

Oproti prvému návrhu smernice (2016) sa však doplnili tri zásadné obmedzenia nového práva:

1. tieto práva sa nevzťahujú na súkromné a neobchodné používanie tlačových publikácií individuálnymi používateľmi,
2. priamo do textu smernice sa zaviedlo, že ochrana sa nevzťahuje na úkony nakladania s hypertextovými odkazmi (tzv. hyperlinking) a
3. práva sa neuplatňujú, pokiaľ ide o použitie individuálnych slov alebo veľmi krátkych úryvkov z tlačovej publikácie.

Toto sú asi najzásadnejšie zmeny oproti pôvodnému návrhu smernice (2016), ktoré výrazne okliešťujú práva, ktoré sú vydavateľom priznané, a to natoľko, že je nutné si položiť otázku, načo vlastne celá tá úprava vznikla. To, že sú vyňaté hypertextové odkazy je jasná reakcia na obavy, že sa zavedie akási „dať za linky“, a že sa tým nabúra koncept fungovania internetu tak, ako ho poznáme dnes. Čo ale budú potom vydavatelia licencovať, ak sú vylúčené veľmi krátke úryvky a čo to vlastne je?

²⁰ EURÓPSKA KOMISIA, Copyright: Commission calls on Member States to comply with EU rules on copyright in the Digital Single Market. 26. júl 2021 [online] <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/copyright-commission-calls-member-states-comply-eu-rules-copyright-digital-single-market> (cit. 26.5.2022).

²¹ Aj sa ďalšími odkazmi pozri napr. BAČÁROVÁ, R. Práva vydavateľov periodických publikácií v novej autorskoprávnej úprave. In ADAMOVÁ, Z. Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo 5. Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva SAV v Bratislave, 2021, s. 107 – 129.

Práva vydavateľov sa totiž nemajú vzťahovať na nepodstatné časti periodickej tlače, pričom každý členský štát by mal stanoviť osobitne, čo sa nepodstatnou časťou rozumie. Má pritom vziať do úvahy, či sú tieto časti výsledkom tvorivej duševnej činnosti autorov, alebo či ide o individuálne slová alebo veľmi krátke výňatky, prípadne obe tieto kritériá. Uvedená široko koncipovaná textácia je politickým kompromisom medzi tým, či sa má právo vzťahovať aj na slová a krátke výňatky alebo naopak. V tomto smere sa textácia smernice v čase menila, keďže kým v jednej verzii návrhu smernice sa upravovalo, že práva vydavateľov „*shall not apply in respect of uses of extracts of a press publication limited to individual words or very short excerpts of text*“, v konsolidovanom znení z marca 2018 sa navrhol presný opak („*shall also apply*“).²²

Nakoniec sa teda práva neuplatňujú pokiaľ ide o použitie individuálnych slov alebo veľmi krátkych úryvkov z tlačovej publikácie, ale rozhodnutie, ako toto ustanovenie vykladať, sa ponechalo jednotlivým členským štátom, čo zrejme spôsobí len ďalšie rozdiely v právnej úprave jednotlivých členských štátov.²³

Zaiste, môžeme diskutovať o tom, čo to presne znamená „krátke úryvky“ a aký maximálny počet slov môže takýto krátky úryvok tvoriť.²⁴ Ale aj bez toho, aby sme tento aspekt presne kvantifikovali, mali by sme sa zamyslieť nad tým, či nie sú snád' práve snippety a perexy tie krátke úryvky, o ktoré v danom prípade má ísť? Ostáva samozrejme veľká skupina fotiek a obrázkov, ku ktorým je potrebné vysporiadať práva, ale otázka vysporiadania práv k textom v tlačových publikáciách je minimálne sporná.

Na druhej strane, nemôžeme tiež opomenúť fakt, že jednotlivé členské štáty môžu zvoliť rozličné úrovne harmonizácie s ohľadom na nepodstatné časti periodickej tlače (ang. *insubstantial parts of a press publication*), ktoré bude možné aj naďalej používať bez súhlasu vydavateľov. Z toho sú zrejme pochybnosti o skutočnej harmonizácii v tejto oblasti.

Ešte sa krátko pristavme pri výnimke, podľa ktorej sa práva vydavateľov nevzťahujú na súkromné a neobchodné používanie tlačových publikácií individuálnymi používateľmi. V recitáli 55 sa spomínajú pravidlá v oblasti autorského práva Únie, ktoré sa vzťahujú na súkromné alebo neobchodné spôsoby použitia tlačových publikácií jednotlivými používateľmi, zostanú nedotknuté. Takýmto pravidlom je napríklad výnimka na použitie diela vyhotovením rozmnoženiny na súkromný účel v zmysle čl. 5 ods. 2 písm. b) smernice 2001/29/ES. V tomto prípade však nejde o iný spôsob použitia, ale len o vyhotovenie rozmnoženiny. Na rozdiel od toho, nové právo vydavateľov tlačových publikácií zahŕňa právo na vyhotovenie rozmnoženiny aj sprístupňovanie verejnosti, okrem súkromného a neobchodného používania tlačových publikácií individuálnymi používateľmi. Môžeme z toho potom vyvodit' záver, že kým

- sprístupňovanie autorských diel na internete (hoc aj individuálnym používateľom na súkromný a neobchodný účel) podlieha právu autora rozhodnúť o takomto použití, tak
- sprístupňovanie tlačovej publikácie na internete individuálnym používateľom na súkromný a neobchodný účel nepodlieha právu vydavateľa rozhodnúť o takomto použití.

Ak by bol tento záver správny, tak to má potom vplyv na posudzovanie rozličných platforiem. Kým napríklad Google pri prevádzkovaní vyhľadávачa a generátora správ sprístupňuje obsah online, a teda by mal vysporiadať svoje práva, tak napríklad Facebook je založený na tom, že

²² Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu – konsolidovaný predsednícky kompromisný návrh. 23.3.2018. 2016/0280(COD), 7450/18.

²³ RENDAS, T. Taking freedom of information seriously: the „very short extracts“ limitation in Article 15 CDSM Directive and how not to implement it – Part 1. 30. marec 2022. Kluwer Copyright Blog. [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2022/03/30/taking-freedom-of-information-seriously-the-very-short-extracts-limitation-in-article-15-cdsm-directive-and-how-not-to-implement-it-part-1/> (cit. 26.5.2022).

²⁴ K tomu bližšie RENDAS, T. Does size matter? The press publishers' right and the implementation of the 'very short extracts' limitation. 27. apríl 2022. *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [online] <https://academic.oup.com/jiplp/advance-article/doi/10.1093/jiplp/jpac040/6574821> (cit. 26.5.2022).

podstatnú časť jeho obsahu sprístupňujú individuálni používatelia na súkromný a neobchodný účel, a preto k použitiu tlačových publikácií nedochádza.

Furgal sa vo svojom článku v tejto súvislosti zamýšľa aj nad tým, ako túto otázku ovplyvnili rozhodnutia Súdneho dvora EÚ vo veci *Pirate Bay*, *Filmspelers* a *YouTube*. Uvádza, že Súdny dvor EÚ predpokladá situácie, keď je platforma zodpovedná za obsah porušujúci autorské práva nahraný jej používateľmi, tieto scenáre sú však veľmi vzdialené od používateľov zdieľajúcich tlačové publikácie na Facebooku a podobných platformách. Sociálne médiá nehrajú nenahraditeľnú úlohu, ani neporušujú tlačové publikácie zdieľané samotnými užívateľmi.²⁵

Podľa nášho názoru však najmä platí, že v danom prípade ide o súkromné a neobchodné používanie tlačových publikácií individuálnymi používateľmi, z čoho vyplýva, že sa nemôže aktivovať povinnosť sociálneho média ako poskytovateľa služby informačnej spoločnosti.

Dôležité je ešte si uvedomiť, voči komu sa budú môcť vydavatelia perspektívne domáhať ochrany svojich práv. V pôvodnom návrhu smernice sa táto otázka neriešila a právo vydavateľov bolo koncipované všeobecne, takže obdobne ako autorské alebo iné právo duševného vlastníctva by sa mohol vydavateľ domáhať ochrany voči každej osobe, ktorá neoprávnene ohrozuje alebo zasahuje do jeho práv. Z prijatého znenia však vyplýva, že používateľom, voči ktorému sa môže vydavateľ domáhať ochrany je len poskytovateľ služieb informačnej spoločnosti.

Smernica v recitáli 31 poukazuje na okruh potenciálnych nositeľov, a tým zároveň objasňuje dôvody, pre ktoré sa hľadá riešenie. Nimi je nástup nových online služieb, ako sú agregátory správ alebo monitorovacie agentúry (monitoring dennej tlače). Avšak v texte smernice sa používa široký pojem poskytovateľ služieb informačnej spoločnosti. Z toho vyplýva, že používateľom, ktorý bude musieť vysporiadať práva s vydavateľom nebude len agregátor správ alebo monitorovacia agentúra, ale každý, kto poskytuje službu informačnej spoločnosti. Takže povinnou osobou vo vzťahu k použitiu môže byť celý okruh najrozličnejších typov poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti. Dokonca, aj sám vydavateľ môže byť poskytovateľom služieb informačnej spoločnosti, takže aj on sám vo vzťahu k cudziemu obsahu, na ktorý by prípadne odkazoval formou krátkych výňatkov by podľa navrhovanej úpravy potreboval súhlas iného vydavateľa.

2.1 Časová pôsobnosť

Ďalšia zmena oproti pôvodne navrhovanej úprave je, že podľa článku 15 ods. 4 DSM smernice sa výlučné právo nevzťahuje na tlačové publikácie, ktoré boli prvý raz vydané pred 6. júnom 2019. Inými slovami, nové právo sa bude vzťahovať len na tlač prvýkrát vydanú od účinnosti smernice.

Rozsah licencovaného obsahu sa oklieštil aj z tohto hľadiska. V návrhu smernice (2016) sa totižto takéto obmedzenie nevyskytovalo a nové právo vydavateľov by sa vzťahovalo na všetky diela v periodickej tlači, ktoré už boli vydané.

²⁵ FURGAL, U. Press publishers' right: social media enter the stage. Kluwer Copyright Blog. 4. november 2021 [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2021/11/04/press-publishers-right-social-media-enter-the-stage/#:~:text=Whenever%20a%20part%20of%20a,shared%20by%20social%20media%20users> (cit. 26.5.2022).

2.2 Trvanie výlučného práva

Prvý návrh smernice (2016) upravoval, že nové právo vydavateľov má trvať 20 rokov, konsolidované znenie návrhu smernice z marca 2018 však už počítalo len s trvaním v dĺžke 10 rokov²⁶ a ďalšie znenie návrhu smernice z mája 2018 už len s jednoročnou dĺžkou trvania tohto práva.²⁷

V konečnom dôsledku bolo prijaté znenie, že trvanie práv uplynie dva roky po vydaní tlačovej publikácie. Počítanie uplynutia doby ochrany sa má odvíjať až od 1. januára roka nasledujúceho od vydania, takže doba ochrany môže byť v niektorých prípadoch takmer trojročná, aj tak je to však významný rozdiel oproti pôvodnému návrhu smernice (2016), ktorý pracoval s dvadsaťročnou dobou ochrany.

Skutočné dôvody nastavenia týchto dôb nie sú dobre známe a dnes by bolo len špekuláciou tvrdiť, že neskôr dôjde k predĺženiu tejto doby ochrany. V porovnaní s inými výlučnými právami je to však vysoko pravdepodobné.

2.3 Aplikácia v prípade výlučnej licencie

V čase predloženia pôvodného návrhu smernice (2016) sa objavili obavy z toho, ako smernica ovplyvní obsah, ktorý je už voľne šírený pod verejnou licenciou (napr. Creative Commons) a či sa tým nevytvorí nová prekážka ďalšieho použitia.²⁸ Tieto obavy nakoniec rozptýlilo finálne schválené znenie, keďže podľa článku 15 ods. 2, ak je dielo alebo iný predmet ochrany zahrnutý do tlačovej publikácie na základe nevýhradnej licencie, práv vydavateľa sa nemožno dovoliavať s cieľom zakázať používanie inými oprávnenými používateľmi. Týchto práv sa tiež nemožno dovoliavať s cieľom zakázať používanie diel alebo iných predmetov ochrany, ktorých ochrana uplynula.

2.4 Transpozícia smernice a novela Autorského zákona

Nová slovenská úprava práv vydavateľov sa upravuje v osobitnej hlave, ktorá je systematicky zaradená za práva vysielateľov ako nové právo súvisiace s autorským právom. I keď je ústredným pojmom „periodikum“, nejde o významovo totožný predmet ako periodická tlač v zmysle Tlačového zákona,²⁹ ale o nový pojem.³⁰ Podľa § 129c AZ má vydavateľ právo použiť svoje periodikum a právo udeliť súhlas na jeho použitie, a to na vyhotovenie rozmnoženiny online a na sprístupňovanie verejnosti online. Podstatné je, že tieto práva sa nemajú vzťahovať na používanie individuálnymi používateľmi pre súkromnú potrebu a na účel, ktorý nie je priamo ani nepriamo obchodný, ďalej na nakladanie s hypertextovými odkazmi, ani na použitie individuálnych slov alebo veľmi krátkych úryvkov z periodickej publikácie. Výlučné majetkové práva vydavateľa majú trvať 2 roky od vydania periodickej publikácie. Vydavateľ periodickej publikácie bude tiež povinný zaplatiť autorom

²⁶ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu – konsolidovaný predsednícky kompromisný návrh. 23. marec 2018. 2016/0280(COD), 7450/18.

²⁷ Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o autorskom práve na digitálnom jednotnom trhu – dohodnutý mandát na rokovanie. 25. máj 2018. 2016/0280(COD), 9134/18.

²⁸ KELLER, P. The proposed publishers right is an attack on the public domain. 6. január 2017. [online] <https://www.communia-association.org/2017/01/06/proposed-publishers-right-attack-public-domain/>.

²⁹ Zákon č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov.

³⁰ Kriticky BAČÁROVÁ, R. Práva vydavateľov periodických publikácií v novej autorskoprávnej úprave. In ADAMOVIČ, Z. Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo 5. Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva SAV v Bratislave, 2021, s. 107 – 129.

a iným nositeľom práv k predmetom ochrany zahrnutým do periodickej publikácie primeraný podiel z výnosov z použitia periodickej publikácie poskytovateľmi služieb informačnej spoločnosti. To znamená, že ak sa napríklad vydavateľ novín dohodne s digitálnou platformou na odmene za použitie periodickej publikácie, primeranú časť tejto odmeny bude musieť vydavateľ vyplatiť autorom.

Celkovo možno konštatovať, že slovenská právna úprava sa takmer nelíši od textácie DSM smernice. Najmä vôbec nie je jasné, koľko je „veľmi krátky úryvok“, takže sa vytvára priestor na sudcovskú tvorbu práva.

3. Koniec dobrý, všetko dobré?

Napriek tomu, že sa javí, že právna úprava dopadla pre vydavateľov viac ako nevýhodne a pre poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti umožňuje veľa exitov z plnenia ich povinností, je zaujímavé sledovať vývoj v EÚ.

Tempo štandardne udáva spoločnosť Google, vlastnená spoločnosťou Alphabet, prevádzkujúca najpoužívanejší vyhľadávač na svete. Google vo Francúzsku, ako prvom štáte EÚ, ktorý implementoval článok 15 DSM smernice,³¹ najprv odmietol publikovať online články, pokiaľ nebudú bezplatné. V reakcii na to podali zástupcovia veľkého počtu spravodajských vydavateľstiev vo Francúzsku sťažnosť na Autorité de la concurrence. Tento orgán rozhodol, že tlačovému sektoru bola spôsobená vážna a bezprostredná ujma v dôsledku správania spoločnosti Google, a preto vyhovel žiadosti o predbežné opatrenia, ktoré prinútila spoločnosť Google začať rokovania v dobrej viere s vydavateľmi. Orgán zistil, že praktiky spoločnosti Google by sa skutočne mohli považovať za protisúťažné, keďže technologický gigant má 90 % relevantného podielu na trhu a takýto postup by preto mohol predstavovať obrovskú stratu pre vydavateľov tlače.³²

V Nemecku Google tiež šírila online novinové správy pôvodne publikované nemeckou skupinou vydavateľov VG Media. Vydavatelia sa domáhali podielu na zarobených príjmoch, avšak Google platiť odmietol. Súdny dvor EÚ s týmto postupom fakticky súhlasil, keď rozhodol, že Google nemusí dodržiavať nemeckú legislatívu, ktorá zakazuje neoprávnené šírenie úryvkov, pretože ide o „technický predpis“ a táto úprava mala byť, ale nebola oznámená Európskej komisii. Akonáhle však Komisia notifikovaná bude, vydavatelia sa budú môcť domáhať svojho podielu.³³ Treba však zdôrazniť, že v danom prípade išlo o skutkové okolnosti, ktoré nastali pred nadobudnutím účinnosti DSM smernice, ktorá sa teda neuplatňuje *ratione temporis* na vec samú (rec. 20 rozhodnutia).

V roku 2020 už potom Google oznámil, že do partnerstva s vydavateľmi investuje jednu miliardu dolárov.³⁴ V roku 2021 uviedol, že práva k už viac ako 600 novým publikáciám v rámci 12 štátov sveta je vysporiadaných v rámci dohody na účasti na projekte zvanom Google News Showcase, a že prvým takýmto štátom strednej a východnej Európy je Česká republika.³⁵

³¹ Code de la propriété intellectuelle. [online]

<https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGIARTI000038826736/2019-10-24>

³² IGIR, Implementing the Press Publisher's Right: the German and French experience. Maastricht University, 28. január 2021 [online] <https://www.maastrichtuniversity.nl/blog/2021/01/implementing-press-publisher%E2%80%99s-right-german-and-french-experience> (cit. 26.5.2022).

³³ Rozsudok Súdneho dvora z 12. septembra 2019 vo veci C-299/17, VG Media Gesellschaft zur Verwertung der Urheber- und Leistungsschutzrechte von Medienunternehmen mbH proti Google LLC.

³⁴ PICHAI, S. Our \$1 billion investment in partnerships with news publishers. Google, The Keyword, 1. október 2020 [online] <https://blog.google/outreach-initiatives/google-news-initiative/google-news-showcase/> (cit. 26.5.2022).

³⁵ MOIGNE, T. la, Google News Showcase is launching in Czechia. 20. apríl 2021 [online] <https://www.blog.google/products/news/google-news-showcase-launch-czechia/> (cit. 26.5.2022).

V októbri minulého roka rovnako Facebook oznámil, že dosiahol dohodu s asociáciou francúzskych vydavateľov tlače na šírenie ich obsahu online. Detaily nepoznáme, ale Fulgar upozorňuje, že môže ísť o nebezpečný precedens.³⁶

Zdá sa tak, že vydavatelia sa skutočne k nejakým peniazom dostanú, a to aj napriek mnohým nedostatkom skúmanej právnej úpravy.

Záver

V tomto článku sme analyzovali právnú úpravu, ktorou sa zaviedlo nové výlučné právo v prospech vydavateľov tlačových publikácií voči poskytovateľom služieb informačnej spoločnosti. Ako sme naznačili vyššie, ide o oblasť, kde nemáme jasne preukázané, že riešením na problémy, ktoré popisujú vydavatelia, je skutočne úprava prijatá Európskym parlamentom a Radou v roku 2019. Z odborného hľadiska sme pôvodný návrh smernice (2016) považovali za nevhodný, schválené znenie však tiež prinieslo veľa otvorených otázok a výsledok sa javí ako rozpačitý.

Z praktických príkladov, ktoré sme uviedli vyššie sa zdá, že najväčší hráči na trhu (Google, Facebook) sa rozhodli požiadavkám vydavateľov vyhovieť, aj keď, minimálne v prípade sociálnych sietí, existujú dôvody, prečo by sa na ne povinnosť zakotvená v článku 15 DSM smernice nemala vzťahovať. Nemáme však informácie, ako sa k novým povinnostiam stavajú stredne veľké, malé a mikro subjekty, najmä lokálne agregátory či rozličné sociálne siete.

Ťažko povedať, či si vydavatelia v časoch, keď DSM smernica ešte len vznikala, uvedomili, že nejde o automatické peniaze od poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti (t. j. nejde o remuneračné právo s presne stanovenou sadzbou, ale o výlučné právo). Vydavatelia budú musieť uzatvárať licenčné zmluvy a ak niektorý poskytovateľ služby informačnej spoločnosti nebude chcieť za obsah platiť alebo ak sa strany nedohodnú na výške odmeny alebo na iných náležitostiach zmluvy, budú sa musieť vydavatelia domáhať ochrany súdnou cestou.

Literatúra

1. ADAMOVÁ, Z. – HAZUCHA, B. Autorský zákon. Komentár. C. H. Beck, 2018.
2. BAČÁROVÁ, R. Práva vydavateľov periodických publikácií v novej autorskoprávnej úprave. In ADAMOVÁ, Z. Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo 5. Typi Universitatis Tyrnaviensis, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva SAV v Bratislave, 2021, s. 107 – 129.
3. CLEMARES, F., Google News to return to Spain. 3. november 2021 [online] <https://blog.google/around-the-globe/google-europe/google-news-in-spain/>
4. FROSIO G. F. Reforming Intermediary Liability in the Platform Economy: A European Digital Single Market Strategy. 6. február 2017. 112 Northwestern University Law Review 19, 2017, s. 29. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2912272
5. FURGAL, U. Press publishers' right: social media enter the stage. Kluwer Copyright Blog. 4. november 2021 [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2021/11/04/press-publishers-right-social-media-enter-the-stage/#:~:text=Whenever%20a%20part%20of%20a,shared%20by%20social%20media%20users>

³⁶ FURGAL, U. Press publishers' right: social media enter the stage. Kluwer Copyright Blog. 4. november 2021 [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2021/11/04/press-publishers-right-social-media-enter-the-stage/#:~:text=Whenever%20a%20part%20of%20a,shared%20by%20social%20media%20users> (cit. 26.5.2022).

6. FURGAL, U. The EU Press Publishers' Right: Where Do Member States Stand? *Journal of Intellectual Property Law and Practice*, 28. máj 2021 [online] https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3848563
7. HUSOVEC, M. - QUINTAIS, J. P. How to License Article 17? Exploring the Implementation Options for the New EU Rules on Content-Sharing Platforms. GRUR International, 2021, č. 4 (pripravované). [online] SSRN 11. február 2021. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3463011
8. HUSOVEC, M. - QUINTAIS, J. P. Article 17 of the Copyright Directive: Why the German implementation proposal is compatible with EU law – Part 1. 26. august 2020 [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/08/26/article-17-of-the-copyright-directive-why-the-german-implementation-proposal-is-compatible-with-eu-law-part-1/>
9. HUSOVEC, M. - QUINTAIS, J. P. Article 17 of the Copyright Directive: Why the German implementation proposal is compatible with EU law – Part 2. 28. august 2020 [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/08/28/article-17-of-the-copyright-directive-why-the-german-implementation-proposal-is-compatible-with-eu-law-part-2/>
10. IGIR, Implementing the Press Publisher's Right: the German and French experience. Maastricht University, 28. január 2021 [online] <https://www.maastrichtuniversity.nl/blog/2021/01/implementing-press-publisher%E2%80%99s-right-german-and-french-experience>
11. KELLER, P. The proposed publishers right is an attack on the public domain. 6. január 2017. [online] <https://www.communia-association.org/2017/01/06/proposed-publishers-right-attack-public-domain/>.
12. KRETSCHMER, M., DUSOLLIER, S., GEIGER, CH., HUGENHOLTZ, P.B. The European Commission's public consultation on the role of publishers in the copyright value chain: A response by the European Copyright Society. *European Intellectual Property Review (E.I.P.R.)*, 2016, Vol. 38/10, s. 591 – 595. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2801595
13. MOIGNE, T. la, Google News Showcase is launching in Czechia. 20. apríl 2021 [online] <https://www.blog.google/products/news/google-news-showcase-launch-czechia/>
14. NORDEMANN, J. B. – WAIBLINGER, J. Art. 17 DSMCD: a class of its own? How to implement Art. 17 into the existing national copyright acts, including a comment on the recent German Discussion Draft – Part 1. *Kluwer Copyright Blog*, 16. júl 2020 [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/07/16/art-17-dsmcd-a-class-of-its-own-how-to-implement-art-17-into-the-existing-national-copyright-acts-including-a-comment-on-the-recent-german-discussion-draft-part-1/>
15. NORDEMANN, J. B. – WAIBLINGER, J. Art. 17 DSMCD: a class of its own? How to implement Art. 17 into the existing national copyright acts, including a comment on the recent German Discussion Draft – Part 2. *Kluwer Copyright Blog*, 17. júl 2020 [online] http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/07/17/art-17-dsmcd-a-class-of-its-own-how-to-implement-art-17-into-the-existing-national-copyright-acts-including-a-comment-on-the-recent-german-discussion-draft-part-2/?doing_wp_cron=1597144877.2035028934478759765625
16. PICHAI, S. Our \$1 billion investment in partnerships with news publishers. Google, The Keyword, 1. október 2020 [online] <https://blog.google/outreach-initiatives/google-news-initiative/google-news-showcase/>
17. REDA, J., Commission to scientists: Stop ruining our copyright plans with your facts and your research! [online] <https://juliareda.eu/2017/12/jrc-paper-copyright/>
18. RENDAS, T. Does size matter? The press publishers' right and the implementation of the 'very short extracts' limitation. 27. apríl 2022. *Journal of Intellectual Property Law*

& Practice [online] <https://academic.oup.com/jiplp/advance-article/doi/10.1093/jiplp/jpac040/6574821>

19. RENDAS, T. Taking freedom of information seriously: the „very short extracts“ limitation in Article 15 CDSM Directive and how not to implement it – Part 1. 30. marec 2022. Kluwer Copyright Blog. [online] <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2022/03/30/taking-freedom-of-information-seriously-the-very-short-extracts-limitation-in-article-15-cdsm-directive-and-how-not-to-implement-it-part-1/>